

Kommissionens arbetsprogram för 2017

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 17 november 2016 att ge bl.a. utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2017 (KOM(2016) 710) i de delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde.

I arbetsprogrammet beskrivs bl.a. 21 nya initiativ som kommissionen avser att presentera under 2017. Utskottet lämnar i yttrandet huvudsakligen övergripande kommentarer om två nya initiativ som rör utskottets beredningsområde. Dessa initiativ handlar om kommissionens s.k. ungdomsinitiativ och initiativ inom ramen för bl.a. den nyligen presenterade rymdstrategin för Europa.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, MP).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram för 2017

Den 25 oktober 2016 presenterade kommissionen meddelandet Kommissionens arbetsprogram 2017 – Ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum (KOM(2016) 710). Arbetsprogrammet beskriver kommissionens politiska prioriteringar för det kommande året. Det är den nuvarande kommissionens tredje arbetsprogram och följer de tio politiska prioriteringar som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker satt upp för mandatperioden.¹

I arbetsprogrammet beskrivs bl.a. 21 nya initiativ som kommissionen avser att initiera under 2017. Kommissionen framhåller i arbetsprogrammet att man, likt i tidigare arbetsprogram, avser att koncentrera sig på de stora frågorna, där effektiva EU-åtgärder kan ge påtaglig utdelning för de utmaningar som EU-medborgarna, medlemsstaterna och EU som helhet står inför.

Planerade initiativ inom utbildningsutskottets beredningsområde

I arbetsprogrammet presenterar kommissionen huvudsakligen följande två initiativ inom utbildningsutskottets beredningsområde:

Ungdomsinitiativet

Inom ramen för kommissionens första prioritering om en ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering presenterade kommissionen den 7 december 2016 sitt s.k. ungdomsinitiativ (KOM(2016) 710 s. 4, bil. 1 punkt 1, KOM(2016) 940–942). Kommissionen beskriver i arbetsprogrammet för 2017 att avsikten med initiativet är att varje ung person ska ha klara utsikter till utbildning och arbete. Kommissionen avser därför att prioritera unga i genomförandet av den nya kompetensagendan för Europa, som presenterades i juni 2016 (KOM(2016) 381).

När det gäller utbildningsutskottets beredningsområde handlar ungdomsinitiativet enligt arbetsprogrammet bl.a. om modernisering av utbildning, ökad kvalitet i lärlingsutbildningen, ökad rörlighet för lärlingar samt kartläggning av ungdomars etablering på arbetsmarknaden efter avslutad högskole- eller yrkesutbildning. Ungdomsinitiativet innehåller även initiativ inom andra utskotts beredningsområden, såsom en förstärkt ungdomsgaranti

¹ 1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering, 2. En sammankopplad digital inre marknad, 3. En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik, 4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en starkt industribas, 5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union, 6. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA, 7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende, 8. Mot en ny migrationspolitik, 9. En starkare global aktör och 10. En union i demokratisk förändring.

inom sysselsättningsområdet och grundandet av en europeisk solidaritetskår för unga.

Initiativ inom ramen för bl.a. rymdstrategin för Europa

Inom ramen för kommissionens fjärde prioritering om en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas anger kommissionen i arbetsprogrammet att man under 2017 avser att lägga fram ett initiativ för tillförlitliga, säkra och kostnadseffektiva satellitkommunikationstjänster för myndigheter (Govsatcom) samt åtgärder för att underlätta marknadsintroduktion av rymdtjänster och rymddata (KOM(2016) 710 s. 8, bil. 1 punkt 8). Kommissionen förklarar att dessa initiativ ska ses som en uppföljning av rymdstrategin för Europa (KOM(2016) 705), som presenterades i oktober 2016, och den europeiska försvarshandlingsplanen (KOM(2016) 950), som presenterades i november 2016. Rymdstrategin för Europa faller inom utbildningsutskottets beredningsområde.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det är mycket viktigt att samarbetet på EU-nivå ger ett mervärde för EU:s medlemsstater. Utifrån detta välkomnar utskottet kommissionens fortsatta ambition att fokusera på de större frågorna. Utskottet kan vidare konstatera att arbetsprogrammet inom utbildningsutskottets beredningsområde innehåller initiativ som även berör andra utskott. Utskottet vill därför framhålla att detta yttrande endast avser de delar av initiativen som bedöms beröra utbildningsutskottets beredningsområde.

När det gäller ungdomsinitiativet kan utskottet inledningsvis konstatera att kommissionen presenterade detta initiativ den 7 december 2016. Utskottet har ännu inte hunnit behandla de av initiativets delar som berör utbildningsutskottets beredningsområde närmare. Utskottet ser dock övergripande positivt på att kommissionen, inom ramen för ungdomsinitiativet, har valt att lyfta fram utbildningen som en prioriterad fråga. Utskottet kan konstatera att det finns etablerade EU-samarbeten inom ett flertal av de frågor som kommissionen nämner i beskrivningen av ungdomsinitiativet i arbetsprogrammet. Ett exempel är den europeiska alliansen för lärlingsutbildning från 2013, som arbetar för att öka tillgången, kvaliteten och rörligheten inom lärlingssystemet. Andra exempel är det strategiska ramverket för europeiskt utbildningssamarbete, Utbildning 2020, och moderniseringsagendan för den högre utbildningen i Europa. Utskottet anser att samarbete och utbyte av erfarenheter inom utbildningsfrågor är värdefullt för att förbättra utbildningen och främja utvecklingen inom varje medlemsstat samt inom EU som helhet. Samtidigt vill utskottet understryka att flera av de frågor som kommissionen avser att beröra med sitt ungdomsinitiativ i huvudsak är ett nationellt ansvar. Det är därför viktigt att

den nationella kompetensen respekteras i det fortsatta arbetet med ungdomsinitiativet.

Utskottet kan vidare konstatera att ungdomsinitiativet är nära sammanbundet med kommissionens meddelande om en ny kompetensagenda för Europa (KOM(2016) 381), som utskottet har granskat under hösten 2016 (utl. 2016/17:UbU7). I granskningsutlåtandet uttalade utskottet bl.a. att man ser positivt på att stärka kompetensbasen i Europa genom samarbete. Samtidigt underströk utskottet bl.a. att utbildning är en nationell kompetens och att kommissionens roll på detta område är att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera deras arbete.

När det gäller kommissionens aviserade initiativ inom ramen för genomförandet av bl.a. rymdstrategin för Europa vill utskottet anföra följande. Talmannen hänvisade den 30 november 2016 kommissionens meddelande om en rymdstrategi för Europa (KOM(2016) 705) till utskottet för granskning. Utskottet kommer att bereda detta ärende under våren 2017 och vill därför inte föregripa denna process. Övergripande kan utskottet dock konstatera att i och med Lissabonfördraget 2009 infördes en särskild rättslig grund för rymdpolitiken på EU-nivå (artikel 189 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) och EU fick därmed en större roll inom europeisk rymdverksamhet. EU:s roll inom området är under ständig utveckling och utskottet anser att en europeisk rymdstrategi fyller en viktig långsiktig roll i denna utveckling. Utskottet vill även övergripande framhålla att det är positivt att kommissionen med rymdstrategin och de planerade initiativen under 2017 avser att fokusera på frågor som rör användningen av de tjänster som befintliga europeiska rymdprogram, såsom satellitnavigeringssystemet Galileo och jordobservationsprogrammet Copernicus, kan leverera. Vidare är det enligt utskottets mening av stor vikt att titta på samarbetet, samordningen och synergier mellan Europeiska rymdorganisationen (ESA) och EU, särskilt med tanke på att de båda organisationerna till stor del består av samma medlemsstater. Utskottet ser fram emot att fortsättningsvis diskutera och följa dessa frågor.

Stockholm den 19 januari 2017

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Elisabet Knutsson (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Lena Emilsson (S) och Eva Sonidsson (S).

Avvikande mening

Kommissionens arbetsprogram för 2017 (S, MP)

Lena Hallengren (S), Thomas Strand (S), Håkan Bergman (S), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Lena Emilsson (S) och Eva Sonidsson (S) anför:

En grundläggande utgångspunkt för EU-samarbetet är att utbildningsfrågor är nationell kompetens. Med anledning av detta anser vi inte att utbildningsutskottet i sitt ställningstagande behöver upprepa detta faktum.